

PREDLAGATELJ: GRADSKO VIJEĆE

PRIJEDLOG

Na temelju članka 13. stavak 1. i 4. Zakona o poticajima u poljoprivredi i ruralnog razvoja („Službeni glasnik RS“, broj 10/13, 142/14, 103/15 i 101/16), i članka 33. stavak 1. točka 4. Statuta Grada Subotice („Službeni list Grada Subotica“, br. 27/19 – prečišćen tekst), i Rješenja o davanju prethodne suglasnosti na Prijedlog programa mjera potpore provedbi poljoprivredne politike i politike ruralnog razvitka grada Subotice za 2021. godinu, Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodnog gospodarstva Republike Srbije broj: 320 – 00 – 02061/2021 – 09 od 11.03.2021. godine

Skupština grada Subotice, na sjednici održanoj dana 2021. godine, donijela je

RJEŠENJE

o donošenju Programa mjera potpore provedbi poljoprivredne politike i politike ruralnog razvoja Grada Subotice za 2021. godinu

I.

Donosi se Program mjera potpore provedbi poljoprivredne politike i politike ruralnog razvoja Grada Subotice za 2021. godinu.

II.

Program mjera potpore provedbi poljoprivredne politike i politike ruralnog razvoja Grada Subotice za 2021. godinu sastavni je dio ovog rješenja.

III.

Ovo rješenje objaviti u „Službenom listu grada Subotice“.

Obrazloženje

Pravni temelj: Člankom 13. stavak 1. i 4. Zakona o poticajima u poljoprivredi i ruralnom razvoju („Službeni glasnik RS“, broj 10/13, 142/14, 103/15 i 101/16), propisano je da jedinice lokalne samouprave mogu utvrditi mjere potpore provedbi poljoprivredne politike i mjere politike ruralnog razvoja za područje teritorija jedinice lokalne samouprave, i članak 33. stavak 1. točka 4. Statuta Grada Subotice („Službeni list Grada Subotice“, br. 27/19 – prečišćen tekst) kojim je propisano da Skupština donosi program razvoja Grada i pojedinih djelatnosti.

Razlog donošenja: Služba za poljoprivredu i poljoprivredno zemljište sukladno Zakonu o poticajima u poljoprivredi i ruralnom razvoju i uputi Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodnog gospodarstva izradila je prijedlog Programa mjera potpore provedbi poljoprivredne politike i politike ruralnog razvoja grada Subotice za 2021. godinu. Program se sastoji od tri dijela i to: Opće informacije i tablični prikaz mjera, Opis planiranih mjera i Identifikacijska karta.

U cilju poboljšanja kvalitete života ljudi koji žive u ruralnim područjima na teritoriju Grada Subotice, Skupština grada uz Suglasnost Ministarstva poljoprivrede i zaštite okoliša, donosi Program mjera potpore provedbe poljoprivredne politike i politike ruralnog razvoja Grada Subotice za 2021. godinu.

Sukladno izloženom predlaže se donošenje Rješenja u tekstu kako je dano u materijalu.

Izvršitelj: O izvršenju ovog Rješenja i Programa brinuće se Tajništvo za poljoprivredu i zaštitu okoliša.

Rok izvršenja: Izvršenje ovog Rješenja i Programa provest će se tijekom 2021. godine.

Izvor sredstava potrebnih za realizaciju: Za realizaciju Rješenja odnosno mjera iz Programa osigurana su sredstva Planom korištenja aproprijacija – Financijski plan programa 5: Razvitak poljoprivrede za 2021. godinu.

Република Србија
МИНИСТАРСТВО ПОЉОПРИВРЕДЕ,
ШУМАРСТВА И ВОДОПРИВРЕДЕ

Број: 320-00-02061/2021-09

Датум: 11. март 2021. године

Београд
Немањина 22-26

На основу члана 13. став 4. Закона о подстицајима у пољопривреди и руралном развоју („Службени гласник РС”, бр. 10/13, 142/14 и 103/15 и 101/16),

По овлашћењу министра број: 119-01-4/26/2020-09 од 9. децембра 2020. године државни секретар у Министарству пољопривреде, шумарства и водопривреде доноси

РЕШЕЊЕ

о давању претходне сагласности на Предлог програма подршке
за спровођење пољопривредне политике и политике руралног развоја
за град Суботицу за 2021. годину

I

Даје се претходна сагласност на Предлог програма подршке за спровођење пољопривредне политике и политике руралног развоја за град Суботицу за 2021. годину (у прилогу Решења и чини његов саставни део), који је овом министарству доставила Служба за пољопривреду и пољопривредно земљиште Градске управе града Суботице, дописом бр. IV-08/II-320-20/2021 од 1. марта 2021. године.

II

Ово решење доставити Служби за пољопривреду и пољопривредно земљиште Градске управе града Суботице, на даљу надлежност.

Образложење

Служба за пољопривреду и пољопривредно земљиште Градске управе града Суботице, дописом бр. IV-08/II-320-20/2021 од 1. марта 2021. године, доставила је Министарству пољопривреде, шумарства и водопривреде, ради давања претходне сагласности, Предлог програма подршке за спровођење пољопривредне политике и политике руралног развоја за град Суботицу за 2021. годину (у даљем тексту: Предлог програма).

Чланом 13. став 1. Закона о подстицајима у пољопривреди и руралном развоју („Службени гласник РС”, бр. 10/13, 142/14, 103/15 и 101/16 - у даљем тексту: Закон), прописано је да органи аутономне покрајине и јединице

локалне самоуправе могу да утврђују мере подршке за спровођење пољопривредне политике за подручје територије аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе, осим директних плаћања, а која се не односе на регресе за трошкове складиштења у јавним складиштима и регресе за репродуктивни материјал и то само за вештачко осемењавање, као и мере политике руралног развоја за подручје територије аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе.

Чланом 13. став 3. Закона прописано је да се средства за спровођење пољопривредне политике и политике руралног развоја обезбеђују у буџету аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе и користе се у складу са програмом подршке за спровођење пољопривредне политике и политике руралног развоја.

Одредбом члана 13. став 4. Закона прописано је да програм подршке за спровођење пољопривредне политике и политике руралног развоја доноси надлежни орган аутономне покрајине, односно надлежни орган јединице локалне самоуправе, уз претходну сагласност министарства надлежног за послове пољопривреде.

Чланом 13. став 5. Закона прописано је да подршка спровођења пољопривредне политике и политике руралног развоја у аутономној покрајини и јединицама локалне самоуправе не може бити у супротности са Националним програмом за рурални развој и Националним програмом за пољопривреду.

Имајући у виду чињеницу да нису донети национални програми руралног развоја и за пољопривреду за следећи програмски период, не постоји важећи национални програм са којим је могуће извршити упоређивање достављеног Предлога програма, односно утврдити усклађеност мера подршке које су наведене у достављеном Предлогу програма.

Имајући у виду да су достављеним Предлогом програма утврђене мере подршке за спровођење пољопривредне политике и политике руралног развоја града Суботице да су средства обезбеђена у буџету града Суботице, као и да мере утврђене Предлогом програма нису у супротности са одредбом члана 13. став 1. Закона, којим је јасно прописано које врсте мера подршке не могу да утврђују органи аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе, решено је као у диспозитиву.

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ДРЖАВНИ СЕКРЕТАР
Сенад Махмудић
по овлашћењу министра
број: Д-19-01/4/26/2020-09
од 9. децембра 2020. године

Na temelju članka 13. Zakona o poticajima u poljoprivredi i ruralnom razvoju („Sl. glasnik RS“, br. 10/13, 142/14, 103/15 i 101/16), članka 33. stavak 1. točka 4. Statuta Grada Subotice („Službeni list Grada Subotica“, br. 27/19 – prečišćen tekst), Odluke o proračunu Grada Subotice za 2021. godinu („Službeni list Grada Subotica“, br. 60/20) i Rješenja o davanju prethodne suglasnosti Ministarstva poljoprivrede, vodnog gospodarstva i šumarstva, broj: od godine, Skupština grada Subotice, na sjednici održanoj dana godine, d o n o s i

PROGRAM POTPORE ZA PROVEDBU POLJOPRIVREDNE POLITIKE I POLITIKE RURALNOG RAZVOJA ZA grad Suboticu za 2021. godinu

I. OPĆE INFORMACIJE I TABLIČNI PRIKAZ PLANIRANIH MJERA Analiza

postojećeg stanja

Zemljopisne i administrativne karakteristike: Područje grada Subotica nalazi se na površini od 1.007,36 km² na sjeveru Republike Srbije, uz granicu s Republikom Mađarskom, na 46-05-55 sjeverne zemljopisne širine i 19-39-47 istočne zemljopisne duljine. Prosječna nadmorska visina Subotice je 114 m, 40 m iznad razine Tise kod Kanjiže do 32 m iznad razine Dunava kod Baje. Pokraj Subotice prolazi međunarodna cesta E-75. Do graničnog prijelaza Kelebija ima 10 km, a do Horgoša 30 km. Sjeverno od Grada je plodna pješčara s vinogradima i voćnjacima, a južno zemlja oranica. Danas na cjelokupnom području grada (s prigradskim naseljima) živi 141.554 stanovnika od čega je gradsko 68,74%, a 31,26% naseljava 19 ruralnih naselja. Prosječna gustoća naseljenosti je 140 stanovnika/km². Pored toga grad ima i 18 gradskih naselja, to znači da Grad Subotica ukupno ima 37 mjesnih zajednica. To su: Gradska naselja: Aleksandrovo, Bajnat, Centar I., Centar II., Centar III., Dudova šuma, Gat, Ker, Kertvaroš, Makova sedmica, Mali Radanovac, Novi Grad, Mali Bajmak, Novo Selo, Pješčara, Prozivka, Radanovac, Zorka i Željezničko naselje. Ruralne mjesne zajednice: Bajmak, Kraljev Brig, Bačko Dušanovo, Bikovo, Čantavir, Đurđin, Hajdukovo, Kelebija, Mirgeš, Mala Bosna, Mišićevo, Novi Žednik, Palić, Stari Žednik, Šupljak, Tavankut, Verušić i Višnjevac.

Prirodni uvjeti i okoliš: Grad Subotica prostire se na dijelovima dviju biogeografskih cjeline: Subotičkoj pješčari i Bačkoj prapornoj zaravni (praporna zaravan Telečka). Subotička pješčara prostire se sjeverno od Subotice i predstavlja valovitu površinu sastavljenu od eolskog pijeska. Najveći dio stabiliziran je ozelenjivanjem, dok je na obradivim površinama izražen utjecaj djelovanja eolske erozije. Karakterizira je dinski reljef. Zbog velike sabirne površine pijeska i nepropusnog sloja alkaliziranog prapora, pješčaru karakterizira postojanje podzemnih voda, čija blizina predstavlja iznimno povoljnu značajku. Navedene značajke stvaraju predio s prepoznatljivim mozaičnim rasporedom različitih ekosustava na pjeskovitoj podlozi i velikom raznovrsnošću flore i faune. Bačka praporna zaravan predstavlja valovitu površinu koja obuhvaća južni dio područja Grada. Teren je u cijelosti izgrađen od prapora, čiji se površinski dio prekriven humusom i predstavlja obradivo tlo. Od vrsta tla zastupljeni su plodni černozi i livadske crnice. Od geomorfoloških elemenata prevladavaju brežuljci i interkolinske udoline, također postoje i vrtače, a posebnu značajku području daju dolovi, koji su uglavnom doline potoka: Čik, Krivaja i Kireš. Konfiguracija tla izrazito je ravničarska s mjestimičnim pojavama malih brežuljaka. Klima Subotice pripada zoni umjereno kontinentalne klime. Otvorenost ovog prostora prema sjeveru i zapadu omogućuje veći utjecaj zračnih strujanja tako da dolazi do većih kolebanja temperature zraka, padalina i vjetrova. Jesen je toplija od proljeća, a prijelaz od zime prema ljetu oštiri je nego što je od ljeta prema zimi. Grad Subotica prostire se na 100.736,10 ha od čega se šume prostiru na 4.457,76 ha (po podatku JP „Vojvodinašume“) što iznosi 4,43% pošumljenosti područja. S druge strane, prema podacima Republičkog zavoda za statistiku prema popisu iz 2011. godine pod šumom na području grada Subotica je 3.728 ha, pri čemu je u državnom vlasništvu 3.689 ha, a u privatnom 39 ha. Stvarno stanje pošumljenosti se ne zna budući da je

Zakonom o šumama („Službeni glasnik RS“, broj: 30/2010 i 93/2012) propisano da se pod šumom podrazumijevaju i površine veće od 5 ari obrasle šumskim drvećem u što spadaju i zaštitni pojasevi,*1. Inventura zaštitnih pojaseva i drugih površina većih od 5 ari obraslih šumskim stablima na području Grada nije rađena. Međutim, ostaje činjenica da je stanje pošumljenosti područja Grada ispod 5%, a da bi se postigla optimalna šumovitost područja od 14,2% trebalo bi pošumiti još oko 10.000 ha. U Gradu Subotica sjeverni dio zauzimaju dijelovi Subotičko-horgoške pješčare, od Tavankuta do Horgoša. Najveći dio tog prostora obuhvaćaju subotičke šume, čiji južni obod okružuje Grad od sjeverozapada do jugoistoka. Ove šume, nastale ljudskim radom u proteklih 150 godina u cilju vezivanja pijeska i sprječavanja utjecaja eolske erozije, čine danas zaštitno zelenilo oko Subotice. Na ovaj pojas se nadovezuje zelenilo Palića s Paličkim i Ludaškim jezerom i u nastavku Selevenjske pustare sa Selevenjskom šumom. Južni dio Grada obuhvaća poljoprivredno zemljište s malo zelenila u ataru gdje je prirodna vegetacija opstala samo u fragmentima. Kao rezultat toga izuzetno je ugrožena zajedno sa životinjskim vrstama, kojima pruža stanište. Područje Subotičke pješčare je u dalekoj prošlosti dobrim dijelom bilo bez šumske vegetacije, osim utjecajne zone Kereša i mikro lokaliteta s visokim razinom podzemnih voda gdje je formirana autohtona šumska vegetacija (domaće topole, vrbe, hrast lužnjak, jasen). Od kraja XVIII. stoljeća pošumljavanjima provedenim radi smanjenja eolske erozije formirana je šumska vegetacija u sadašnjem obliku. Pored domaćih vrsta, za pošumljavanje su korišteni bagrem i crni bor. Tijekom vremena postotak domaćih vrsta se sve više smanjivao u šumskim kulturama, a prevladale su monokulture stranih vrsta: bagrem, hibridne topole, crni bor i koprivić. Većina šumskog fonda u našim šumama su sastojine umjetnog podrijetla, a glavne vrste su alohtone. Najviše je bagrema (*Robinia pseudoacacia*) sa 60,29%, zatim bora (*Pinus nigra*) 22,53%, euro američke topole (*Populus euroamericana*) s 8,65%, američkog jasena (*Fraxinus excelsior*) i koprivića (*Celtis australis*) s 2,80% i ove vrste čine preko 90% šumskog fonda. Autohtone vrste, bela i crna topola sa 3,95% (*Populus alba* i *P. nigra*) i hrast lužnjak (*Quercus robur*) s 1,78% čine manje od 10% površina pod šumama. Obnavljanje odnosno pošumljavanje na pješčanom staništu kompleksan je zadatak koji je ovisi od klimatskih uvjeta. Prirodno obnavljanje autohtonih vrsta teško je budući da se razina podzemnih voda uslijed melioracija spustio toliko da ih pomladak i mlade sadnice ne mogu dosegnuti. Uočena je i pojava prirodne obnove unesenih stranih vrsta (bagrem, koprivić, bor) što ukazuje na promjenu uvjeta staništa i doprinosi ublažavanju oštih klimatskih faktora na pijesku. Šumovitost područja održava se na približnoj razini od 4.500 ha posljednjih nekoliko razdoblja uređenja (4.457,76 ha po posljednjem premjeru iz 2000. godine). Sa stanovišta zaštite prirodnih izvornih vrijednosti ove uglavnom monokulture ne posjeduju značajke šumskih ekosustava i ne doprinose očuvanju bioraznolikosti. Ove šume su zaštitnog tipa, njihova proizvodna funkcija je sekundarna, tako da se planirana zaštita može uklopiti u održivi oblik korištenja šumskog resursa i razvijanje ekoloških funkcija. Raspored ovih vrijednih površina također je neodgovarajući, jer su grupirane uglavnom u sjevernom dijelu Grada. U južnom dijelu dominiraju otvorene poljoprivredne površine s premalo potrebnih struktura koje doprinose kvaliteti okoliša poput: razni zaštitni pojasevi, živice, remize, ekološki koridori, itd.

Stanje i trendovi u ruralnom području

Demografske karakteristike i trendovi: Na temelju podataka iz popisa stanovništva, kućanstava i stanova 2011. godine, Grad Subotica je imao 141.554 stanovnika. Uslijed negativnog prirodnog priraštaja i sve učestalijih migracija stanovništva, broj stanovnika je u konstantnom opadanju. Na temelju procjene Republičkog zavoda za statistiku broj stanovnika Grada Subotice na dan 30.06.2019. godine iznosio je 136.475 stanovnika. Službeni rezultati popisa stanovništva iz 2011. godine prikazuju sljedeću disperziju prema mjestu stanovanja na području grada Subotice: od ukupnog broja stanovnika 141.554 u gradskim mjesnim zajednicama živjelo je 98.434 stanovnika, a u prigradskim mjesnim zajednicama živjelo je 43.120 stanovnika, a prema Procjeni za 2017. godinu u gradskim mjesnim zajednicama živi 103.694, a u prigradskim mjesnim zajednicama živi 34.059 stanovnika. Kretanje ukupnog broja stanovništva općine Subotica do 1981. godine bilježi tendenciju rasta, a od 1981. godine do posljednjeg popisa 2011. godine uočena je negativna tendencija. Razvoj stanovništva Subotice karakterizira tri globalna demografska procesa: (1) ukupna depopulacija (pad broja stanovnika); (2) prirodna depopulacija (broj umrlih stanovnika veći je broja živorođene djece) i (3) demografsko starenje. Tijekom 90-tih godina došlo je do brojnih društveno-ekonomskih i političkih promjena koje su

utjecale na kretanje broja stanovnika. Najveći utjecaj na demografske promjene imala su velika migracijska kretanja koja su doprinijela priljevu izbjeglih i raseljenih osoba u Suboticu, s jedne strane, dok je ekonomska i politička nestabilnost doprinijela povećanom odlasku u inozemstvo, s druge strane. Složena bilanca ovih kretanja samo je jedna komponenta ukupne dinamike, a skupa s prirodnim kretanjem koje karakterizira nastavak biološke depopulacije, te urušavanje cjelokupnog gospodarstva i loše provedenih procesa privatizacije, doveli su do smanjenja broja stanovnika. Prema podacima Popisa stanovništva 2011. godine, radni kontingent grada Subotice (starosna grupa uzrasta od 15 do 64 godine) iznosio je 97.448 osoba, odnosno 68,84% od ukupnog broja stanovnika, dok je prosječna starost stanovništva iznosila 41,9 godina. U 2012. godini, dolazi do smanjenja broja radnog kontingenta grada Subotice uslijed negativnog prirodnog priraštaja. Ukupni broj radno sposobnog stanovništva iznosio je 96.844 osoba, odnosno 68,76%, a prosječna starost ostala je nepromijenjena. U 2013. godini, nastavlja se smanjenje broja radno sposobnog stanovništva te je radni kontingent iznosio 68,52% od ukupnog broja stanovnika, odnosno 96.080 osoba. Prosječna starost stanovnika je, u 2013. godini, iznosila 42,15 godina. Isti trend nastavlja se i u 2014. godini. Broj radno sposobnog stanovništva iznosio je 95.151 osoba, odnosno 68,15% od ukupnog broja stanovnika, dok je prosječna starost stanovništva nastavila s rastom i iznosila je 42,3 godine. Tijekom 2015. godine nastavlja se negativni trend u broju radnog kontingenta stanovništva i pada na brojku od 94.129 osoba. Tijekom 2016. godine nastavlja se negativni trend u broju radnog kontingenta stanovništva i pada na brojku od 93.251 osoba, odnosno 67,4% od ukupnog broja stanovnika prosječna starost iznosi 42,6 godina. U 2017. godini radni kontingent stanovništva se smanjuje i iznosi 92.434 osoba, odnosno 67,1% od ukupnog broja stanovnika, a prosječna starost iznosi 42,8 godina. U 2019. godini radni kontingent stanovništva iznosi 90.590 osoba, odnosno 66,4% od ukupnog broja stanovnika, a prosječna starost iznosi 42,94 godina.

Broj stanovnika prema mjestu stanovanja na području grada Subotice (popis stanovništva iz 2011. godine)

Gradske mesne zajednice	Br. stanovnika	Prigradske mjesne zajednice	Br. stanovnika
Aleksandrovo	6.669	Bački Vinogradi	1.922
Bajnat	2.712	Bačko Dušanovo	627
Centar 1	3.032	Bajmak	7.414
Centar 2	3.137	Bikovo	1.188
Centar 3	4.157	Čantavir	6.591
Dudova Š	10.259	Đurđin	1.441
Gat	4.063	Hajdukovo	2.313
Ker	3.916	Kelebija	2.142
Kertvaroš	7.338	Mirgeš	1.067
Makova Sedmica	4.820	Mišićevo	377
Mali Bajmak	4.884	Mala Bosna	1.076
Mali Radanovac	4.617	Palić	6.969
Novi Grad	2.742	Novi Žednik	2.327
Novo Selo	7.851	Stari Žednik	1.876
Pješčara	6.037	Šupljak	1.115
Prozivka	8.704	Tavankut	3.424
Radanovac	2.096	Verušić	708
Željezničko Naselje	5.914	Višnjevac	543
Zorka	5.486		

Raznovrsnost ruralne ekonomije: Republički zavod za statistiku objavio je podatke o registriranoj zaposlenosti za 2015. godinu, prema novom izvoru – Centralnom registru obveznog socijalnog osiguranja (CROSO). Također, razvijena je nova metodologija utemeljena na kombiniranju podataka CROSO i Statističkog poslovnog registra (SPR). Prelaskom na novi izvor podataka

proširuje se obuhvat poslovnih subjekata, pa ujedno i broja zaposlenih u tim subjektima, uključujući sve modalitete zaposlenosti. Definicija registrirane zaposlenosti: pod pojmom zaposleni podrazumijevaju se osobe koje imaju formalno pravni ugovor o zaposlenju, odnosno zasnovan radni odnos s poslodavcem, na određeno ili neodređeno vrijeme; osobe koja rade izvan radnog odnosa, na temelju ugovora o djelu ili na temelju ugovora o obavljanju privremenih i povremenih poslova; osobe koje obavljaju samostalne djelatnosti ili su osnivači gospodarskih društava ili poduzetničkih radnji; kao i osobe koje obavljaju poljoprivredne djelatnosti, a nalaze se u evidenciji Centralnog registra obveznog socijalnog osiguranja. Ukupan broj zaposlenih u 2016. godini iznosio je 44.071 osoba. Zaposlenih kod pravnih osoba i poduzetnika, u radnom odnosu i izvan radnog odnosa, kao i osobe koja obavljaju samostalne djelatnosti ili su osnivači gospodarskih društava ili poduzetničkih radnji bilo je 42.501. Registriranih individualnih poljoprivrednika bilo je 1.570. što je u odnosu na prethodnu godinu manje za 54 registrirana poljoprivredna gospodarstva. Promatrajući strukturu zaposlenih na području Grada Subotice prema djelatnostima tijekom 2016. godine, može se zaključiti da je najveći broj zaposlenih u sektoru prerađivačke industrije, zatim u sektoru trgovine na veliko i malo i popravku motornih vozila, na trećem mjestu su zaposleni u okviru sektora zdravstvene i socijalne zaštite. Sa druge strane, najmanji broj zaposlenih je u sektoru poslovanja nekretninama, zatim u sektoru snabdijevanja električnom energijom, plinom i parom, dok su na trećem mjestu zaposleni u okviru sektora snabdijevanje vodom i upravljanje otpadnim vodama. U 2019. godini broj zaposlenih bio je 46.103 osoba. Zaposlenih kod pravnih osoba i poduzetnika, u radnom odnosu i izvan radnog odnosa, kao i osoba koje obavljaju samostalne djelatnosti ili su osnivači gospodarskih društava ili poduzetničkih radnji bilo je 44.748 dok je registriranih individualnih poljoprivrednika bilo 1.355. Seosko stanovništvo na području Subotice karakterizira i sve veći broj osoba koja tu žive, ali čija egzistencija nije povezana s poljoprivredom. Oni dio svojih potreba zadovoljavaju u mjestima gdje žive, a svoje potrebe za tercijarnim (uslužnim) djelatnostima zadovoljavaju odlazeći u grad. Broj kako gradskog tako i seoskog stanovništva na području Subotice smanjuje se znatno brže nego na razini AP Vojvodine. Pri tome, gradsko stanovništvo na području Subotice smanjeno je za oko 2 %, a seosko za oko 12 %. U kategoriji poljoprivrednog stanovništva nepovoljne kretanje ispoljavaju se i u broju malih poljoprivrednih gospodarstava. U Subotici 12.000 malih poljoprivrednih gospodarstava i gospodarstava raspolaže s poljoprivrednom površinom od 4 ha u prosjeku po kućanstvu/gospodarstvu. Ovi posjedi nisu u mogućnosti osigurati egzistenciju obitelji, a još manje osigurati razvojnim kreditima održivi razvoj malog poljoprivrednog gospodarstva/gazdinstva. Na području Grada Subotice postoje primarne (grane poljoprivrede) i sekundarne grane gospodarstva (prerađivačka industrija i teška industrija). Što se tiče poljoprivrede rasprostranjeno je ratarstvo, kao vodeća grana lokalne poljoprivrede u područjima gdje je tlo plodno i bogato hranjivim tvarima. Na pjeskovitim područjima više je rasprostranjeno voćarstvo i vinogradarstvo, s time da je voćarstvo značajnije dok vinogradarstvo sve više gubi svoj položaj. Pored biljne proizvodnje i stočarstvo u strukturi subotičke poljoprivrede ima svoj položaj. U naseljima gdje se poljoprivrednici bave s ratarstvom u većini slučajeva bave se i stočarstvom. Stoka se u dosta slučajeva gali isključivo za vlastite potrebe, a ne za prodaju. Broj stoke na području grada Subotice u konstantnom je padu. Industrija Subotice tradicionalno je raznolika. Pored prehrambene industrije u raznim svojim podsektorima, intenzivno su se razvijali elektrostrojarski kompleks, kemijska industrija, industrija tekstila, prerada kože i proizvodnja obuće, čarapa, tiskare i građevinarstvo. Zanatstvo i poduzetništvo stoljećima su se razvijali u Subotici. Zahvaljujući zemljopisnom položaju, tu su se križale ceste različitih kultura koje su postavile temelje i smjernice razvoja zanatstva, poduzetništva i malog gospodarstva. Nakon drugog svjetskog rata, pa sve do početka 90-tih godina prošlog stoljeća, Subotica je predstavljala jedan od vodećih industrijskih centara bivše Jugoslavije. Uslijedile su godine ekonomskog propadanja i sve većeg tehničko-tehnološkog zaostajanja. To je možda još više pogodilo ruralna područja grada Subotica, jer su na selima nestali gotovo svi postojeći industrijski kapaciteti, ili su se smanjili na razinu obavljanja minimuma aktivnosti. Tempo rasta i razvitka MSPP u Subotici zaostaje za potrebama bržeg ekonomskog razvoja i zapošljavanja, jer izdvajanja za njegovo jačanje nisu dovoljna. Razvoj je pretežito bio koncentriran na trgovinu, uslužne djelatnosti, ugostiteljstvo i sl. Budući da u sektoru usluga brže pada potražnja nego na tržištu proizvoda, nastankom ekonomske krize mnoga MSP izgubila su mogućnost investiranja u vlastiti razvoj, te je ujedno došlo do pada zaposlenosti u ovom sektoru. Strategija razvoja MSPP u selima trebala bi biti usmjerena na one prerađivačke djelatnosti koje bi koristile sirovinu koja se proizvodi u njihovim sredinama. Usporedo s time, trebalo bi raditi na unaprjeđenju programa koji bi radno angažirali

žene sa sela, koje danas uglavnom skrbe o kućanstvu i obavljaju poslove u gospodarstvu kao pomoćni članovi gospodarstva. Mlađe žene na selu u prosjeku imaju završena tri razreda srednje škole zbog toga bi ih uputno bilo uputiti i uključiti u neki oblik privrednog angažiranja, jer one predstavljaju neiskorišteni ekonomski kapacitet za diverzifikaciju ruralne ekonomije. Veliku šansu poduzeća imaju u oblasti uslužnog zanatstva, prerađivačke djelatnosti i usluga, gdje bi se u većem opsegu mogla zaposliti ženska radna snaga. Najslabije točke poslovanja poduzeća, posebno u seoskim sredinama odnose se na ispitivanje tržišta i istraživanje mogućnosti plasmana proizvoda. Potrebno je osigurati dodatno obrazovanje u svezi različitih oblika udruživanja i zajedničkog tržišnog nastupa. Najveće mogućnosti razvoja malih i srednjih poduzeća u preradi primarnih poljoprivrednih proizvoda su: proizvodnja funkcionalne hrane prerada kukuruza (kvasac, alkohol i dr.) ekološka ambalaža od žetvenih ostataka energetski briketi od ostataka proizvoda poljoprivrede i šumarstva proizvodnja i prerada povrća (zamrzavanje i topla prerada) prerada voća (hladnjače za čuvanje i pakiranje; kompoti i pasterizirano voće; sušeno voće, rakija sa zemljopisnim podrijetlom) prerada stočarskih proizvoda proizvodnja i prerada uljarica – bundeva proizvodnja i prerada gljiva proizvodnja predmeta od pruća proizvodnja umjetničkih suvenira od materijala biljnog podrijetla. Obrazovanje u ruralnim područjima grada Subotice obuhvaća predškolsko i osnovno obrazovanje, ali nema srednjih škola, ni u obliku područnih odjela. Institucije visokog obrazovanja nalaze se u urbanom dijelu grada i posredno su u funkciji ruralnog razvoja. Neovisno od toga što su visokoškolske institucije locirane u urbanom dijelu Subotice, njihov značaj i utjecaj na ruralni razvoj i poljoprivredu zaslužuje određene informacije. U Subotici su locirana dva fakulteta iz sustava Univerziteta u Novom Sadu, i to Ekonomski fakultet u Subotici i Građevinski fakultet u Subotici. Pored toga Visoka tehnička škola strukovnih studija u Subotici kao ustanova visokog obrazovanja imajući na umu širinu svojih programa također je od interesa za ruralni razvoj. Odjeli pojedinih privatnih univerziteta u Subotici također ne treba zanemariti (Singidunum, Fakultet za privredu i pravosuđe, Internacionalni univerzitet Novi Pazar, i drugi). Ono što, međutim nedostaje, jeste visoka edukacija u području poljoprivrede, zatim raznih tehnologija koje se traže od subotičkih poslodavaca. Postojeća institucija koja se intenzivno bavi neformalnim obrazovanjem, Otvoreno sveučilište u Subotici, nedovoljno je iskorišteno imajući na umu njegove potencijale.

Ruralna infrastruktura: Kvalitativne značajke cestovnog prometa: kvaliteta cesta je loša, posebno su atarske ceste u lošem stanju i to je najslabija točka u glade cesta. Prema podacima Republičkog zavoda za statistiku objavljenih u Općine i gradovi u Republici Srbiji, 2020, Beograd, ukupna duljina cesta u Subotici je 314.819 km, od toga državnih cesta I. reda ima 48.503 km, II. reda ima 83.641 km, a općinskih cesta ima 182.675 km. Danas je praktički važna jedino pruga Budimpešta-Subotica-Novi Sad-Beograd koja je u iznimno lošem stanju na dionici Subotica - Novi Sad gdje vlakovi zbog loših pruga voze 20 - 30 km/h. Smjer prema Szegedu zahtijeva rekonstrukciju kako bi se mogle ostvariti odgovarajuće brzine, smjer prema Somboru i Bogojevu hendikepiran je još uvijek nemogućnošću prometovanja dalje prema Osijeku ili Vinkovcima, Zagrebu, Ljubljani, odnosno Rijeci i dalje prema Veneciji. U Subotici se, kao jedini resurs, za institucionalno snabdijevanje vodom koristi kvartarna vodonosnik (osnovni vodonosnik) na dubinama između 100 m i 200 m. Ovaj resurs se, pored snabdijevanja vodom naselja, koristi i za druge namjene. (industrija, poljoprivreda, stočarstvo, zanatstvo, rekreacija i dr.) Na dubinama većim od 400-500 m evidentirani su akviferi s termo-mineralnim karakterom podzemnih voda. Trenutačno se eksploatira nekoliko bunara, koji se koriste u rekreacijske i energetske namjene. Ove vode se odlikuju izlaznim temperaturama između 38°S (na zapadnom obodu Grada) i 43°S (na istočnom obodu Grada) i većim koncentracijama soli. Vode raspolažu i s balneološkim svojstvima. Snabdijevanje vodom : količina ukupne zahvaćene vode na godišnjoj razini iznosi 8.581.000 m³ (6%), isporučene vode za piće 6.685.000 m³ (5%), ispuštene otpadne vode 6.506.000 m³ (7%), prečišćene otpadne vode 4.890.000 m³ (35%). Broj kućanstava priključenih na vodovodnu mrežu iznosi 49.900, (7%) a broj kućanstava priključenih na kanalizacijsku mrežu 31.850 (9%). Postotak u zagradi ukazuju na učešće u odnosu na APV. Duljina vodovodne mreže je 535 km. Sadašnji sustav snabdijevanja vodom, glede korištenja resursa, predstavljaju kombinaciju kontinuiranog korištenja i vršnih sustava. Sa stanovišta razvoja, treba nužno osigurati dopunske vodozahvatne kapacitete. Uzimajući u obzir i potrebe navodnjavanja, neophodno je revitalizirati postojeće i izgraditi mrežu kanala. Kada je riječ o električnoj energiji većina ispitanika je zadovoljna time što je mreža razgranata i velika većina kućanstava raspolaže njome. Nezadovoljstvo se koncentrira oko sljedećeg: 1. Nizak je napon, pa je jako teško

zasnovati proizvodnju zbog nestabilne struje, 2. Skupa je. U većini naselja nema plina. Grad Subotica ima 31 poštu i 48.448 telefonskih pretplatnika. Subotica je centar mrežne grupe, koja pokriva skoro cijelu Sjevernu Bačku. Zahvaljujući povoljnom geografskom položaju, kroz područje mrežne grupe Subotice prolazi magistralni optički-kablovski prijenosni sustav, koji povezuje telekomunikacijsku mrežu naše zemlje s regijom. U Subotici se nalazi glavna digitalna centrala sa svojim isturenim stepenima za koju su vezana čvorišta centrala Palić, Bajmak, centrale u Sjevernoj Bačkoj i krajnje centrale u Gradu Subotica.

Pokazatelji razvoja poljoprivrede

Poljoprivredno zemljište: Prema statističkim podacima RZS, Općine i regije iz 2020. godine ukupno korišteno poljoprivredno zemljište grada Subotice je 74.720 ha, od čega su oranice i vrtovi ukupno 69.510 ha, voćnjaci 2.374, vinogradi 182, te livade i pašnjaci 2.523 ha. Na području Subotice registrirano je oko 6.548 poljoprivrednih gospodarstava s preko 10 ha prosječno korištenog poljoprivrednog zemljišta po gospodarstvu. Od ukupnog raspoloživog zemljišta (89.636 ha), raspoložive poljoprivredne površine čine 79.218 ha, pri čemu se žitarice kao ključne kulture gaje na 55.114 ha, a industrijsko bilje na 8.578 ha. Približno 6.300 poljoprivrednih gospodarstava koristi 75.519 ha od čega su oranice i vrtovi 69.509 ha odnosno 78 % ukupno raspoloživog zemljišta. U strukturi zasijanih površina oranica i vrtova, dominiraju žita s 79,30 %, industrijsko bilje s 12,35 %, a krmno bilje s 4,55 %. Kukuruz i pšenica su najzastupljenije kulture i njihov udio u žitnim površinama iznosi preko 90% (pojedinačno kukuruz oko 62% i pšenica oko 32%), slijede ječam, ovas, raž i ostala žita. Ukupna godišnja proizvodnja kukuruza kao dominantne žitarice na području Subotice je na razini od 265.205 tona, dok je proizvodnja pšenice na razini od 63.242 tone (podaci za 2011). Kada je riječ o površinama pod industrijskim biljem dominiraju suncokret i uljana repica, dok se među površinama pod krmnim biljem ističu kukuruz za silažu i lucerka. Ukupna površina poljoprivrednog zemljišta u vlasništvu Republike Srbije (državnom vlasništvu) iznosi 18.319,1061 ha, od toga se trenutačno daje u najam 14.843,7237 ha. U našem gradu površina pod sustavom za odvodnju iznosi 100.262 ha, od toga korištena poljoprivredna površina iznosi 88.890 ha. Odvodnjavana površina je oko 45.755 ha, od toga korištena poljoprivredna površina je 43.215 ha. Broj crpnih stanica (zgrada) je jedan, broj crpki je dva. Ukupna pogonska snaga je 50 kW, ukupan kapacitet je 0.80 m³/h. Kanalska mreža: glavni kanali – 78 km ostali kanali – 148 km kanali za navodnjavanje koji se koriste i za odvodnjavanje – 18 km Navodnjavane površine su male, iznose svega 2.219 ha, od toga 1.396 ha su voćnjaci, 785 ha su oranice i vrtovi, 15 ha su vinogradi, 23 ha su ostali stalni nasadi.

Višegodišnji nasadi: Na području Subotice pod voćnjacima se nalazi ukupno 2.683 ha to je u odnosu na podatak da je u Republici Srbiji prema Popisu poljoprivrede iz 2012. godine registrirano 631.522 poljoprivrednih gospodarstava relativno malo. (svega 1 %) od čega se 2.444 ha odnosi na plantažne voćnjake, a 239 ha na ekstenzivne voćnjake. Pod voćnim vrstama na plantažama nalazi se ukupno 2.444 ha, od čega se jabuke gaje na 1.596 ha, kruške na 126 ha, breskve na 247 ha, šljive na 254 ha, marelice na 94 ha i višnje na 127 ha. Vodeći proizvod voćarstva u Subotici su dakle jabuke, s registriranih 1.118.300 stabala, prosječnim prinosom od 24,4 kg po stablu, odnosno godišnjom proizvodnjom od 27.241.000 kg. Povrće, lubenice i jagode gaje se na ukupno 480 ha, (popis poljoprivrede 2012), i to po sljedećem rasporedu: rajčica na 28 ha, kupus i kelj na 60 ha, paprika na 129 ha, crni luk na 38 ha i bijeli luk na 43 ha, itd. Prinos krumpira po hektaru, 2012. godine, bio je 12.148 kg, dok je ukupan prinos bio 5.588 t. Prinos graha po hektaru, 2012. godine, bio je 821 kg, dok je ukupan prinos bio 73 t, na 115 hektara. Daleko najzastupljenije voće su jabuke, koje su posađene na površini od 1.596 ha, zatim šljive na 254 ha, pa breskve 247 ha, višnje 127 ha, kruške 126 ha i marelice 94 ha. Broj stabala jabuka, 2012. god, bio je 1.516.969 sa prinosom od 10,7 kg po stablu i proizvodnjom od 16.160 t. Slijede šljive s 251.884 stabla, prinosom od 23,3 kg po stablu i proizvodnjom od 5.868 t. Nasad bresaka čini 188.485 stabala, s prinosom od 8,4 kg po stablu i proizvodnjom od 1.584 t. Prema popisu poljoprivrede 2012. godine, pod vinogradima nalazi se svega oko 413 ha, od toga je 59 ha pod sortama za vino sa zemljopisnim podrijetlom, 338 ha pod ostalim vinskim sortama i 16 ha pod sortama za jelo. Broj rodničkih čokota je 2.912 tisuća, prinos po jednom čokotu 0,6 kg, a ukupan prinos 1.711 t.

Stočni fond: Prema popisu poljoprivrede iz 2012. godine, u Subotici se gaji 111.156 grla stoke, od

čega 19.896 goveda (od toga 6.857 krava), 77.606 svinja, (7.235 krmača) 12.989 ovaca, (8.648 za priplod) te 665 konja. Procjena je da zajedno s kozama, magarcima i drugom nepopisanom stokom to predstavlja razinu od cca. 150.000 grla razne stoke. Kada je riječ o živini registrirano je: 271.192 kokoši, 6.563 pataka i 6.516 purica, što je broj od 284.271 registrirane živine, a zajedno s procijenjenim dodatnim brojem neregistrirane živine (koja obuhvaća i guske, morke) kreće se na razini od 400.000. Ako se sagleda u odnosu na stočarstvo Republike Srbije, uočljivo je da je proizvodnja goveda u Subotici iznad republičkog prosjeka, kao što je to i proizvodnja svinja. S druge strane, proizvodnja živine je na nešto nižem prosjeku, dok je proizvodnja ovaca još na nižem prosjeku. Kada je riječ o proizvodnji mlijeka, na području grada Subotica godišnje se proizvede 22.278.000 litara (prema statističkim podacima za 2020. godinu).

Mehanizacija, oprema i objekti: U Subotici broj objekta za smještaj goveda je 2.369 s ukupnim kapacitetom od 32.758 mjesta. Broj objekta za smještaj svinja je 4.689 sa ukupnim kapacitetom od 148.468 mjesta. Broj objekta za smještaj kokoši nosilja je 3.134 s ukupnim kapacitetom od 245.530 mjesta. Ostala stoka: broj objekata je 1.267 s kapacitetom od 47.642 m². Iskorištenost je oko 50% - 60% kod svih vrsta objekata. Objekti za smještaj ostale stoke predstavlja iznimku jer je u ovom slučaju iskorištenost oko 90%. Poljoprivredni proizvodi mogu se smjestiti u 4.674 spremišta za kukuruz ukupnih kapaciteta objekta (vlastiti i korišteni) od 290.509 m³, u 212 spremišta ukupnih kapaciteta 36.023 m³ i 194 silosa ukupnih kapaciteta 106.286 t. Na području Grada Subotice poljoprivrednici posjeduju 589 jednoosovinskog traktora, od toga 541 je u korištenju. Broj dvoosovinskih traktora je 4.945, od toga 4.813 je korišten u poljoprivrednoj godini. Broj kombajna 615, a korišteno je 588. Možemo zaključiti da je iskorištenost voznog parka dobra, preko 85%, ali nažalost 90% mehanizacije je starija od deset godina.

Radna snaga: Ukupan broj članova i stalno zaposlenih u poljoprivrednim gospodarstvima iznosi 13.798 osoba od toga su više od 8.000 muškarci. Ovaj trend može se vidjeti i kada gledamo nositelje poljoprivrednih gospodarstava. U većini slučajeva nositelji gospodarstava rade na vlastitim imanjima (3.326 osoba) uz pomoć članova gospodarstva (članovi obitelji – 2.612). Broj stalno zaposlenih na gospodarstvu (vanjska radna snaga) je 608, dok sezonska radna snaga iznosi 981 osoba godišnje. Oko 60% radne snage (7.901 osoba) radi do 50 % radnog vremena na gospodarstvu, a ostalo oko 40% radne snage (5.897 osoba) radi više od 50% svog radnog vremena na gospodarstvu. Razina obučenosti upravnika gospodarstva pokazuje da 3.898 osoba ima samo poljoprivredno iskustvo - bez stručne spremlje, 297 ima poljoprivrednu srednju školu, dok 76 je završio neki tečaj u svezi poljoprivrede. 1.950 ima završenu srednju ne poljoprivrednu stručnu spremu, i samo je 123 osobe završilo poljoprivredni fakultet ili višu školu. U Subotici je problem stručna sprema poljoprivrednika i na taj način nedostatak novih tehnologija. Na ovaj način je nemoguće pratiti nove trendove u poljoprivredi i zato poljoprivreda ima tradicionalan karakter.

Struktura poljoprivrednih gospodarstava: Ukupan broj poljoprivrednih gospodarstava iznosi 6.626, njihovo sudjelovanje u ukupnom broju kućanstava iznosi 40%.

Struktura poljoprivrednih gospodarstava prema veličini KPZ

Ukupno	PG 6.626	75.519 ha
Bez zemljišta	304	
1 ha	1.792	866
1 - 2	1.078	1.569
2 - 5	1.356	3.278
5 - 10	828	4.428
10 - 20	416	5.966

Struktura poljoprivrednih gospodarstava prema broju uvjetovanih grla stoke

4 UG	5.296 PG
5 - 9	641
10 - 14	253
15 - 19	125
20 - 49	223
50 - 99	57
100 - 499	28
Preko 500	3

Proizvodnja poljoprivrednih proizvoda: Prema statističkim podacima Republičkog zavoda za statistiku Republike Srbije i Popisa poljoprivrede 2012. godine na području Grada Subotice ukupno ima korištenog poljoprivrednog zemljišta 75.519 ha, o toga oranica i vrtova ima 69.509 ha, voćnjaka 2.668 ha, vinograda 413 ha i livada i pašnjaka 2.659 ha. Registriranih poljoprivrednih gospodarstava ima 6.626 od čega je 6.500 obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava, a 126 pravnih osoba i poduzetnika. Stočni fond na području grada čine 19.896 grla goveda, 77.606 grla svinja, 12.989 grla ovaca i 293.949 grla živine. Prema popisu poljoprivrede 2012. godine, pod vinogradima ukupno se nalazi svega oko 413 ha, od toga je 59 ha pod sortama za vino sa zemljopisnim podrijetlom, 338 ha pod ostalim vinskim sortama i 16 ha pod sortama za jelo. Broj rodničkih čokota je 2.912 tisuća, prinos po jednom čokotu 0,6 kg, a ukupan prinos 1.711 t. Broj stabala jabuka, 2012. god, bio je 1.516.969 s prinosom od 10,7 kg po stablu i proizvodnjom od 16.160 t. Slijede šljive s 251.884 stabla, prinosom od 23,3 kg po stablu i proizvodnjom od 5.868 t. Zasad bresaka čini 188.485 stabala, sa prinosom od 8,4 kg po stablu i proizvodnjom od 1.584 t. Prema internim podacima Grada Subotice o sjetvenoj strukturi na području Grada se najviše gaje sljedeće kulture: kukuruz na preko 30.000 ha, pšenica na oko 20.000 ha, suncokret oko 8.000 ha, uljana repica na oko 3.000 ha, soja na oko 2.000 ha, ječam 3.000 ha, šećerna repa na 1.500 ha, lucerka na oko 2.000 ha i ostalo.

Zemljoradničke zadruge i udruge poljoprivrednika: Na području Grada Subotice registrirane su 22 zemljoradničke zadruge koje su u aktivnom statusu, dvije su registrirane u području stočarstva (uzgoj muznih krava i uzgoj svinja), ostale u oblasti ratarstva, voćarstva i vinogradarstva (uzgoj žita, leguminoza, uljarica, voća i vinove loze). Registrirano je osam udruga poljoprivrednih proizvođača, udruga uzgajivača svinja i dvije udruge pčelara.

Transfer znanja i informacija: U području stjecanja novih znanja i informacija iz područja poljoprivrede za poljoprivredne proizvođače, najvažniju ulogu ima „Poljoprivredna stručna služba“ AD koja kroz redovito (radionice i edukativne programe) i neformalno obrazovanje pruža stručne savjete, informacije i pomoći o tehničko - tehnološkim, komercijalno - tržišnim, organizacijskim i drugim aspektima poljoprivredne proizvodnje. Savjetodavci kroz svoje radionice obrade više tema, često u suradnji s drugim obrazovnim institucijama iz područja poljoprivrede, zadrugama, NVO, udrugama i poljoprivrednicima. Cilj edukacija, osim informiranja, je dobiti od proizvođača povratnu informaciju, koliko su primijenjena stečena znanja u praksi i njihov rezultat, odnosno, da u konkretnim slučajevima inicijativa ide od proizvođača. U Subotici postoji Kemijsko tehnološka srednja škola „Lazar Nešić“ koja osposobljava učenike iz područja prehrambene industrije, kemije i biotehnologije i na taj način daje znanje učenicima kako preraditi sirove poljoprivredne proizvode. U Subotici izlaze četiri novine i rade četiri radio/televizijske stanice. Ovi mediji emitiraju svoje programe na srpskom jeziku i na jezicima nacionalnih manjina. Pored lokalnih medija mogu se gledati, odnosno slušati i pokrajinski i republički javni mediji i naravno mediji iz inozemstva.

TABLIČNI PRIKAZ PLANIRANIH MJERA I FINANCIJSKIH SREDSTAVA

Tablica 1. Mjere izravnih plaćanja

Redni broj	Naziv mjere	Šifra mjere	Planirani proračun za tekuću godinu bez prenesenih obveza (u RSD)	Iznos poticaja po jedinici mjere (apsolutni iznos u RSD)	Iznos poticaja po korisniku (%) (npr. 30%, 50%, 80%)	Maksimalni iznos potpore po korisniku (ako je definiran) (RSD)	Prenese ne obveze
	UKUPNO						

Tablica 2. Mjere kreditne potpore

Redni broj	Naziv mjere	Šifra mjere	Planirani proračun za tekuću godinu bez prenesenih obveza (u RSD)	Iznos poticaja po jedinici mjere (apsolutni iznos u RSD)	Iznos poticaja po korisniku (%) (npr. 30%, 50%, 80%)	Maksimalni iznos potpore po korisniku (ako je definiran) (RSD)	Prenese ne obveze
1	Kreditna potpora	100.2	2.000.000,00	0,00	90	0,00	0,00
	UKUPNO		2.000.000,00				

Tablica 3. Mjere ruralnog razvitka

Redni broj	Naziv mjere	Šifra mjere	Planirani proračun za tekuću godinu bez prenesenih obveza (u RSD)	Iznos poticaja po korisniku (%) (npr. 30%, 50%, 80%)	Maksimalni iznos potpore po korisniku (ako je definiran) (RSD)	Prenese ne obveze
1	Druge mjere političke zaštite i očuvanja okoliša	201.6	2.500.000,00	100	0,00	0,00
	UKUPNO		2.500.000,00			

Tablica 4. Posebni poticaji

Redni broj	Naziv mjere	Šifra mjere	Planirani proračun za tekuću godinu bez prenesenih obveza (u RSD)	Iznos poticaja po jedinici mjere (apsolutni iznos u RSD)	Iznos poticaja po korisniku (%) (npr. 30%, 50%, 80%)	Maksimalni iznos potpore po korisniku (ako je definiran) (RSD)	Prenese ne obveze
1	Poticaji za promotivne aktivnosti u poljoprivredi i ruralnom razvoju	402	2.500.000,00	0,00	100	200.000,00	0,00
	UKUPNO		2.500.000,00				

Tablica 5. Mjere koje nisu predviđene u okviru mjera izravnih plaćanja, mjera kreditne potpore, mjera ruralnog razvoja i posebnih poticaja

Redni broj	Naziv mjere	Šifra mjere	Planirani proračun za tekuću godinu bez prenesenih obveza (u RSD)	Iznos poticaja po jedinici mjere (apsolutni iznos u RSD)	Iznos poticaja po korisniku (%) (npr. 30%, 50%, 80%)	Maksimalni iznos potpore po korisniku (ako je definiran) (RSD)	Prenese ne obveze
	UKUPNO						

Tablica 6. Tablični prikaz planiranih financijskih sredstava

Proračun	Vrijednost u RSD
Ukupan iznos sredstava iz proračuna AP/JLS planiranih za realizaciju Programa potpore za provedbu poljoprivredne politike i politike ruralnog razvoja (bez prenesenih obveza)	7.000.000,00
Planirana sredstva za izravna plaćanja	0,00
Planirana sredstva za kreditnu potporu	2.000.000,00
Planirana sredstva za poticaje mjerama ruralnog razvoja	2.500.000,00
Planirana sredstva za posebne podsticaje	2.500.000,00
Planirana sredstva za mjere koje nisu predviđene u okviru mjera izravnih plaćanja, kreditne potpore i u okviru mjera ruralnog razvoja	0,00
Prenesene obveze	0,00

Ciljna grupa i važnost promjene koja se očekuje za korisnike: Grad Subotica prepoznaje potrebe poljoprivrednih gospodarstava koji predstavljaju pretežiti izvor gospodarenja lokalnog stanovništva i teškoće s kojima se svakodnevno susreću u složenim ekonomskim uvjetima u kojima se naša država nalazi. Prijedlogom Programa potpore za provedbu poljoprivredne politike i politike ruralnog razvoja za područje grada Subotice, u 2021. godini lokalna samouprava nastavlja s realizacijom Strategije lokalnog održivog razvoja Grada Subotice za razdoblje 2013-2022 u sektoru poljoprivrede i ruralnog razvoja. Prioritet u ovom sektoru je održivi gospodarski rast s ciljem jačanja konkurentnosti agrarnog sektora na domaćem i inozemnom tržištu kroz provedbu mjera razvoja ruralne ekonomije s fokusom na poljoprivrednu proizvodnju i poticanje udruživanja i umrežavanja u agrarnom sektoru. Ciljnu grupu Programa čine registrirana poljoprivredna gospodarstva na području grada Subotice s aktivnim statusom, sukladno Pravilniku o upisu u registar poljoprivrednih gospodarstava i obnovi registracije, a u segmentu mjere ruralnog razvoja ciljnu grupu čine poljoprivredne zadruge registrirane u gradu Subotici. Realizacija Programa, odnosno definirane mjere doprinijet će • povećanju produktivnosti gospodarstva, • smanjenju proizvodnih troškova, • zaštita zemljišta, • jačanje kapaciteta i promocija ruralnih sredina, • povezivanje poljoprivrednih proizvođača.

Informiranje korisnika o mogućnostima koje pruža Program potpore za provedbu poljoprivredne politike i politike ruralnog razvoja: Informiranje potencijalnih korisnika o mjerama koje definira Program izvršit će se putem svih dostupnih lokalnih sredstava informiranja (televizija, radio, novine) pošto je Program orijentiran prema svim poljoprivrednim gospodarstvima i poljoprivrednim zadrugama s područja grada Subotice.

Monitoring i evaluacija: Za monitoring i evaluaciju Programa zaduženo je Tajništvo za poljoprivredu i zaštitu okoliša grada Subotice i Povjerenstvo za vrednovanje i rangiranje podnesenih prijava po natječaju za financiranje programa udruga građana iz područja poljoprivrede. Ostvareni rezultati prate se kroz postotak ostvarenja svake mjere u okviru Programa.

II. OPIS PLANIRANIH MJERA

2.1. **Naziv i šifra mjere:** 100.2 Kreditna potpora

2.1.1. **Obrazloženje:** Sukladno Zakonu o poticajima u poljoprivredi i ruralnom razvoju, jedinice lokalne samouprave (Sl. glasnik RS 10/13, 142/14 i 103/15) mogu određivati mjere koje se odnose na izravna plaćanja u vidu kreditne potpore, kako je navedeno u članku 13. Zakona. Kreditna potpora realizirat će se sufinanciranjem kamata za poljoprivredne kredite kod poslovnih banaka. Poljoprivrednici u gradu Subotici često nedostatak sredstava za investicije u poljoprivrednu proizvodnju potražuju kod poslovnih banaka i to najčešće za ulaganje u nabavu repromaterijala, nove nasade, nabavu poljoprivredne mehanizacije i sl. Iz ovih izvora poljoprivredna gospodarstva pribavljaju sredstva nužna za unaprjeđenje proizvodnje kao preduvjeta za povećanje zarade i profita. Ova mjera u suglasnosti je i s nacionalnom i lokalnom agrarnom politikom, odnosno Strategijom poljoprivrede i ruralnog razvoja 2014. – 2024., Ciljevi i mjere – 3.3. Financijska održivost/raspoloživa sredstva; 3.3.3. Potpora aktivnostima kroz formiranje i aktiviranje fondova za financijsku potporu razvoju poljoprivrede i ruralnom razvoju putem bespovratnih sredstava i kredita.

2.1.2. **Ciljevi mjere:** Cilj ove mjere je stvaranje pretpostavki za rast poljoprivredne proizvodnje, unaprjeđenje konkurentnosti poljoprivrednih proizvođača/gospodarstava i stabilnost dohotka poljoprivrednih proizvođača. Specifični ciljevi mjere odnose se na povećanje konkurentnosti poljoprivrednih proizvođača iz grada Subotice na tržištu, povećanje prihoda na poljoprivrednom gospodarstvu unaprjeđenjem kvalitete proizvodnje i modernizacijom iste, jačanje tehničkih kapaciteta poljoprivrednih gospodarstava i dostizanje zahtijevanih standarda proizvodnje, povećanje obradivih površina (nasadi i drugih kultura), kao i površina pod staklenicima i plastenicima i površina koje se navodnjavaju. .

2.1.3. **Veza mjere s nacionalnim programima za ruralni razvoj i poljoprivredu:** Ova mjera sukladna je Nacionalnom programu za poljoprivredu za razdoblje 2018-2020. godine, budući da Nacionalni program za novo programsko razdoblje još nije donesen.

2.1.4. **Krajnji korisnici:** Krajnji korisnici su: - fizičke osobe nositelji registriranog poljoprivrednog gospodarstva (uključujući i poduzetnike) i – pravne osobe, registrirane u Registru poljoprivrednih gospodarstava sukladno Zakonu o poljoprivredi i ruralnom razvoju.

2.1.5. **Ekonomska održivost:** Za realizaciju ove mjere korisnik nije u obvezi podnositi biznis plan ili projekt o ekonomskoj održivosti ulaganja.

2.1.6. **Opći kriteriji za korisnike:** • Da je upisan u Registar poljoprivrednih gospodarstava sukladno Pravilniku o načinu i uvjetima upisa i vođenja registra poljoprivrednih gospodarstava • Za investiciju za koju podnosi zahtjev, ne smije koristiti poticaje po nekoj drugoj osnovi (subvencije, poticaji, donacije), odnosno da ista investicija nije predmet drugog postupka za korištenje poticaja, osim poticaja sukladno posebnim propisom kojim se uređuje kreditna potpora registriranim poljoprivrednim gospodarstvima; • Nema evidentiranih dospjelih neizmirenih dugovanja prema jedinici lokalne samouprave, temeljem ranije ostvarenih poticaja, subvencija; • U slučaju kada korisnik nije vlasnik katastarskih čestica i objekta koji su predmet investicije za koju se podnosi zahtjev, nužno je da na njima ima pravo najma, odnosno korištenja na temelju ugovora zaključenog s davateljem najma fizičkom osobom ili ministarstvom nadležnim za poslove poljoprivrede na razdoblje najma, odnosno korištenja od najmanje pet godina počevši od kalendarske godine za koju se podnosi zahtjev za korištenje poticaja; • Korisnik je morao izmiriti dospjele javne dažbine; • Namjenski koristi i ne otuđi niti drugoj osobi na korištenje investiciju koja je predmet zahtjeva u razdoblju od pet godina od dana nabave opreme, strojeva i mehanizacije, odnosno izgradnje objekta; • Ukoliko je korisnik pravna osoba ili poduzetnik, mora biti u aktivnom statusu i upisan u registar gospodarskih subjekata, • Da predmet investicije bude realiziran na području grada Subotica.

2.1.7. **Posebni kriteriji:** Korisnik može podnijeti najviše jedan zahtjev za subvencioniranje kamatne stope.

2.1.8. Popis investicija u okviru mjere:

Šifra investicije	Naziv investicije
100.2.1	Sufinanciranje kamata za poljoprivredne kredite

2.1.9. Kriteriji selekcije:

Redni broj	Tip kriterija za izbor	Da/Ne	Bodovi
1	Sredstva za subvencioniranje kamatnih stopa dodjeljivat će se do utroška sredstava samo kompletnim zahtjevima koji sadrže sva potrebna dokumenta		

2.1.10. **Intenzitet pomoći:** Kratkoročni krediti do jedne godine odobravat će se poljoprivrednicima do maksimalnog iznosa od 500.000,00 dinara.

2.1.11. Indikatori/pokazatelji:

Redni broj	Naziv pokazatelja
1	Broj podnesenih zahtjeva
2	Ukupan broj odobrenih zahtjeva
3	Postotak iskorištenosti sredstava Grada namijenjenih za sufinanciranje kamatna stope

2.1.12. **Administrativna procedura:** Grad Subotica će u suradnji s odabranim poslovnim bankama, a na temelju Ugovora/sporazuma raspisati natječaj/javni poziv za podnošenje zahtjeva za odobravanje kredita korisnicima. Registrirana poljoprivredna gospodarstva Gradskoj upravi, Tajništvu za poljoprivredu i zaštitu okoliša, podnose Zahtjev za izdavanje Suglasnosti o ispunjenosti uvjeta za podnošenje kreditnog zahtjeva za kratkoročni kredit za nabavu obrtnih sredstava – repromaterijala (sjemenska roba, nasad, sadni materijal, gnojivo, gorivo, sredstva za zaštitu, stočna hrana i drugo) na razdoblje od 12 mjeseci, uz sudjelovanje Grada Subotice u sufinanciranju dijela kamate. Zahtjev za odobrenje kredita podnosi se Bankama s kojima će grad Subotica, sklopiti ugovor o poslovnoj suradnji, koje će u narednom razdoblju biti odabrane a sukladno zakonom reguliranom procedurom.

2.2. **Naziv i šifra mjere:** 201.6 Druge mjere političke zaštite i očuvanja okoliša

2.2.1. **Obrazloženje:** Kontrola plodnosti tla kao mjera dobre poljoprivredne prakse, podrazumijeva da se potencijalne mogućnosti tla za sjetvu / sadnju dobivaju na temelju kemijske analize zemljišta. Kontrolom plodnosti zemljišta analiziraju su sljedeći osnovni parametri: pH tla u vodi i KCl, sadržaj CaCO₃, sadržaj humusa, sadržaj ukupnog dušika i sadržaj lako dostupnog fosfora i kalija. Poznavanje ovih svojstava tla jedan je od bitnih preuvjeta pravilnog gospodarenja zemljištem, radi popravke fizikalno-kemijskih svojstava tla i pravilnog odabira agrotehnike u cilju postizanja ekonomski isplative proizvodnje uz istodobnu zaštitu tla kao prirodnog resursa.

2.2.2. **Ciljevi mjere:** - povećanje produktivnosti gospodarstva - smanjenje proizvodnih troškova - zaštita tla

2.2.3. **Veza mjere s nacionalnim programima za ruralni razvoj i poljoprivredu:** Ova mjera je sukladna Nacionalnom programu za poljoprivredu za razdoblje 2018-2020. godine, budući da Nacionalni program za novo programsko razdoblje još nije donesen.

2.2.4. **Krajnji korisnici:** Fizičke osobe nositelji poljoprivrednog gospodarstva registrirani u Registru poljoprivrednih gospodarstva sukladno Zakonu o poljoprivredi i ruralnom razvoju.

2.2.5. **Ekonomska održivost:** Za realizaciju ove mjere korisnik nije u obvezi podnijeti biznis plan ili projekt o ekonomskoj održivosti ulaganja.

2.2.6. **Opći kriteriji za korisnike:** Usluga podrazumijeva kontrolu plodnosti tla u vlasništvu ili najmu (osim državnog zemljišta) registriranih poljoprivrednih gospodarstava (fizičkih osoba) na području grada Subotice.

2.2.7. **Specifični kriteriji:** Nema specifičnih kriterija za ovu mjeru.

2.2.8. Popis investicija u okviru mjere:

Šifra investicije	Naziv investicije
201.6.2	Dobra poljoprivredna praksa

2.2.9. Kriteriji selekcije:

Redni broj	Tip kriterija za izbor	Da/Ne	Bodovi
1	Zahtjevi se odobravaju po vremenu i redoslijedu podnošenja i do utroška predviđenih sredstava za predmetnu namjenu		

2.2.10. **Intenzitet pomoći:** Intenzitet pomoći iznosi 100% ukupnih troškova.

2.2.11. Indikatori/pokazatelji:

Redni broj	Naziv pokazatelja
1	Ukupan broj odobrenih zahtjeva
2	Broj uzoraka uzetih za kontrolu plodnosti tla
3	Broj čestica na kojima je izvršena kontrola plodnosti tla
4	Površina u ha na kojima je izvršena kontrola plodnosti tla
5	Broj izdanih preporuka gnojidbe za razdoblje valjanosti analize

2.2.12. **Administrativna procedura:** Povjerenstvo formirano od strane grada Subotice, izvršit će izbor pružatelja usluge kontrole plodnosti zemljišta sukladno odredbama Zakona o javnim nabavama. Pružatelj usluge mora posjedovati certifikat o akreditaciji laboratorije kojim se potvrđuje da organizacija udovoljava zahtjevima standarda CRPS ISO/IEC 17025 : od 2006, s priloženim opsegom akreditacije za navedene metode ispitivanja, izdane od strane Akreditacijskog Tijela Srbije (ATS), i mora u radnom odnosu imati, ili angažirano drugim Ugovorom sukladno Zakonu o radu, osobe koje ispunjava uvjete iz članka 8. Zakona o obavljanju savjetodavnih i stručnih poslova u području poljoprivrede ("Sl. glasnik RS", broj 30/10). Svako registrirano gospodarstvo (fizička osoba) na području Grada Subotice moći će podnijeti zahtjev za kontrolu plodnosti tla. Sredstva se odobravaju korisnicima koji ispunjavaju uvjete, redom na temelju podnesenih kompletnih zahtjeva do utroška raspoloživih sredstava.

2.3. **Naziv i šifra mjere:** 402 Poticaji za promotivne aktivnosti u poljoprivredi i ruralnom razvoju

2.3.1. **Obrazloženje:** Tradicionalne seoske manifestacije doprinose jačanju lokalnih zajednica, održanju seoskih običaja i tradicije kao i očuvanju kulturne baštine koje su povezane s poljoprivrednom proizvodnjom. Održavanje seoskih manifestacija povezanih s poljoprivredom, preradom poljoprivrednih proizvoda, ishranom i ruralni razvoj sufinancirat će se radi promocije poljoprivrednih proizvoda, proširenja tržišta za domaće proizvode, kao i radi lakšeg povezivanja osoba u poljoprivredi (proizvođači, prerađivači, prodavatelji, kupci).

2.3.2. **Ciljevi mjere:** Jačanje kapaciteta i promocija ruralnih sredina, kao i povezivanje poljoprivrednih proizvođača, prerađivača

2.3.3. **Veza mjere s nacionalnim programima za ruralni razvoj i poljoprivredu:** Ova mjera sukladna je Nacionalnom programu za poljoprivredu za razdoblje 2018-2020. godine, s obzirom da Nacionalni program za novo programsko razdoblje još nije donesen.

2.3.4. **Krajnji korisnici:** Pravo sudjelovanja na natječaju imaju registrirane udruge građana iz područja poljoprivrede koje su registrirane na području Grada Subotice, odnosno imaju sjedište ili ogranak na području Grada Subotice.

2.3.5. **Ekonomska održivost:** Za realizaciju ove mjere korisnik nije u obvezi podnositi biznis plan ili projekt o ekonomskoj održivosti ulaganja.

2.3.6. **Opšti kriteriji za korisnike:** Pod udrugom podrazumijeva se dobrovoljna i nevladina neprofitna organizacija zasnovana na slobodi udruživanja više fizičkih ili pravnih osoba, osnovana radi ostvarivanja i unaprjeđenja određenog zajedničkog ili općeg cilja i interesa iz područja poljoprivrede, koji nisu zabranjeni Ustavom ili zakonom upisana u registar nadležnog tijela sukladno zakonu, a koja je registrirana na području Grada, odnosno ima sjedište ili ogranak na području Grada i djeluje na tom području.

2.3.7. **Specifični kriteriji:** Nema specifičnih kriterija za ovu mjeru.

2.3.8. Popis investicija u okviru mjere:

Šifra investicije	Naziv investicije
402.1	Informativne aktivnosti: sajmovi, izložbe, manifestacije, studijska putovanja

2.3.9. Kriteriji selekcije:

Redni broj	Tip kriterija za izbor	Da/Ne	Bodovi
1	druge aktivnosti obuhvaćene strateškim razvojem poljoprivrede na području Grada, a utvrđeni su programima korisnika		
2	zakonitost i učinkovitost korištenja sredstava i održivost ranijih programa (ako su ranije korištena sredstva proračuna jesu li ispunjene ugovorne obveze)		
3	programi koji predstavljaju inovaciju na polju organske proizvodnje		
4	programi koji su vezani za zaštitu geografskog podrijetla poljoprivrednih proizvoda na području Grada i predstavljanje na sajmovima		
5	programi koji poboljšavaju rad udruga (nabava opreme, tiskanje promidžbenog materijala, organiziranje manifestacija i seminara)		
6	sufinanciranje programa iz drugih izvora: vlastitih prihoda, proračuna Republike Srbije, Autonomne pokrajine, fondova Europske unije, poklona, donacija, legata, kredita i dr.		

2.3.10. **Intenzitet pomoći:** Jedna udruga može konkurirati s jednim projektnim prijedlogom, a maksimalni iznos odobrenih sredstava temeljem prijave iznosi do 200.000,00 RSD.

2.3.11. Indikatori/pokazatelji:

Redni broj	Naziv pokazatelja
1	Broj održanih lokalno – tradicionalnih manifestacija
2	Broj održanih manifestacija u obliku sajmovi i izložbi

2.3.12. **Administrativna procedura:** Natječaj za financiranje programa udruga građana iz područja poljoprivrede raspisuje gradonačelnik, a natječajni postupak provodi Povjerenstvo za

provedbu natječaja za financiranje programa udruga u području poljoprivrede (u daljnjem tekstu Povjerenstvo). Povjerenstvo ima predsjednika i četiri člana koji poznaju područje rada korisnika sredstava. Predsjednika i članove Povjerenstva imenuje gradonačelnik. O radu Povjerenstva vodi se zapisnik. Članovi Povjerenstva dužni su potpisati izjavu da nemaju privatni interes u svezi rada i odlučivanjem Povjerenstva (izjava o nepostojanju sukoba interesa). Sukob interesa postoji ako član Povjerenstva ili članovi njegove obitelji (bračni ili izvanbračni drug, dijete ili roditelj), zaposleni ili član tijela udruge koja sudjeluje na natječaju ili bilo koje druge udruge povezanog na bilo koji način sa tim udruženjem ili u odnosu na ta udruženja ima bilo koji materijalni ili nematerijalni interes suprotan javnom interesu i to u slučajevima porodične povezanosti, ekonomskih interesa ili drugog zajedničkog interesa. Natječaj obvezno sadrži sljedeće podatke: tko može sudjelovati na natječaju, namjenu i iznos sredstava koji se dodjeljuju, pregled natječajne dokumentacije koju je potrebno dostaviti uz popunjeni obrazac prijave, trajanje programa, bliža mjerila i dopunske kriterije za vrednovanje programa, posebne uvjete i ograničenja, postupak i rok za prijavu na natječaj. Prijave na natječaj podnose se Povjerenstvu na posebnom obrascu koji je sastavni dio natječajne dokumentacije. Rok za podnošenje prijava ne može biti kraći od 15 dana od dana raspisivanja natječaja. Nepravodobne i nepotpune prijave neće biti razmatrane. Obrazac sadrži: podatke o podnositelju prijave (naziv, adresa, elektroničku poštu, PIB, matični broj, banka i broj računa), podatke o ovlaštenoj osobi (ime, adresa, kontakt, funkcija ovlaštene osobe), podatke o programu (opis programa, mjesto i vreme realizacije, vrijednost programa, iznos sredstava tražen od Grada). Natječaj se objavljuje na službenoj internetskoj stranici Grada, sredstvima javnog informiranja i portalu e – Uprava). Povjerenstvo utvrđuje popis vrednovanja i rangiranja prijavljenih programa u roku koji ne može biti dulji od 30 dana od dana isteka roka za podnošenje prijava. Popis se objavljuje na službenoj internetskoj stranici Grada i na portalu e-Uprava. Sudionici natječaja imaju pravo uvida u podnesene prijave i priloženu dokumentaciju u roku od tri dana od dana objavljivanja popisa. Sudionici Natječaja imaju pravo prigovora u roku od osam dana od dana objavljivanja istog. Odluku o prigovoru, koja mora biti obrazložena, Povjerenstvo donosi u roku od 15 dana od dana njegovog prijema. Odluku o izboru programa kao i dodjeli sredstava po natječaju donosi gradonačelnik, na temelju prijedloga Povjerenstva za raspodjelu sredstava, u roku od 30 dana od dana isteka roka za podnošenje prigovora. Odluka se objavljuje na službenoj internetskoj stranici Grada i na portalu e-Uprava. Na temelju odluke, zaključuje se ugovor s korisnikom sredstava kojim se uređuju međusobna prava i obveze. Dodijeljena sredstava isplaćuju se nakon zaključivanja ugovora.

III. IDENTIFIKACIJSKA KARTA

Tablica: Opći podaci i pokazatelji

Naziv pokazatelja	Vrijednost, opis pokazatelja	Izvor podatka i godina
OPĆI PODACI		
Administrativni i zemljopisni položaj		
Autonomna pokrajina	Vojvodina	rzs*
Regija	Regija Vojvodine	rzs*
Područje	Područje Sjeverne Bačke	rzs*
Grad ili općina	grad	rzs*
Površina	1007,36	rzs*
Broj naselja	19	rzs*
Broj katastarskih općina	11	rzs*
Broj područja s otežanim uvjetima rada u poljoprivredi (POURP)	-	
Demografski pokazatelji		
Broj stanovnika	136.475	rzs**
Broj kućanstava	54.070	rzs*
Gustoća naseljenosti (broj stanovnika/površina, km ²)	136	
Promjena broja stanovnika 2011:2002 (2011/2002*100 - 100)	- 7,04	rzs**
- u ruralnim područjima AP/JLS	-	rzs**
Stanovništvo mlađe od 15 godina (%)	14,2	rzs**
Stanovništvo starije od 65 godina (%)	19,4	rzs**
Prosječna starost	42,94	rzs*
Indeks starenja	137,7	rzs*
Bez školske spreme i s nepotpunim osnovnim obrazovanjem (%)	14.694	rzs*
Osnovno obrazovanje (%)	28.294	rzs*
Srednje obrazovanje (%)	60.727	rzs*
Više i visoko obrazovanje (%)	17.241	rzs*
Poljoprivredno stanovništvo u ukupnom broju stanovnika(%)	18,50	Procjena
Prirodni uvjeti		
Reljef (ravničarski, brežuljkasti, brdski, planinski)	Ravničarski	Interni
Dominantni pedološki tipovi tla i bonitetna klasa	Černozem I.,II.,III. klasa; livadska iritska crnica i pijesak	Interni
Klima (umjereno-kontinentalna, subplaninska ...)	Umjereno - kontinentalna	Interni
Prosječna količina padalina (mm)	600 - 650	Interni
Srednja godišnja temperatura (oS)	12,1	Interni
Hidrografija (površinske i podzemne vode)	-	Interni
Površina pod šumom (ha)	3.728,11	rzs*
Površina pod šumom u ukupnoj površini AP/JLS (%)	4,43	rzs*
Pošumljene površine u prethodnoj godini (ha)	10	rzs*

Posječena drvena masa (m3)	Listopadna 2.888, četinari 94	rzS*
POKAZATELJI RAZVOJA POLJOPRIVREDE		
Stanje resursa		
Ukupan broj poljoprivrednih gospodarstava:	12.000	rzS***
Broj registriranih poljoprivrednih gospodarstava (RPG):	6.548	Uprava za trezor
- obiteljska poljoprivredna gospodarstva (%)	6.422	
- pravne osobe i poduzetnici (%)	126	
Korišteno poljoprivredno zemljište - KPZ (ha)	74.720	rzS***
Udio KPZ u ukupnoj površini JLS (%)	78,63	
Oranice i vrtovi, voćnjaci, vinogradi, livade i pašnjaci, ostalo(18) (ha, %)	Oranice i obradive površine i vrtovi ukupno 69.510 ha, voćnjaci 2.374, vinogradi 182, te livade i pašnjaci 2.523 vrtovi 69.510; voćnjaci 2.374; vinogradi 182; livade i pašnjaci 2.523	rzS***
Žita, industrijsko bilje, povrće, krmno bilje, ostalo(19)(ha, %)	Žito 98.909; industrijsko bilje 146.135; povrće 358	rzS***
Prosječna veličina posjeda (KPZ) po gospodarstvu (ha)	4	rzS***
Obuhvaćenost poljoprivrednog zemljišta komasacijom (ha)	8.590	Interni
Obuhvaćenost zemljišta nekim oblikom udruživanja (ha)	-	Interni
Broj poljoprivrednih gospodarstava koja navodnjavaju KPZ	817	rzS***
Odvodnjavana površina KPZ (ha)	88.890	Interni
Navodnjavana površina KPZ (ha)	2.219	rzS***
Površina poljoprivrednog zemljišta u državnom vlasništvu na području AP(20) (ha)	15.496,9678	Interni
Površina poljoprivrednog zemljišta u državnom vlasništvu koje se daje u najam (ha):	14.843,7237 ha	Interni
- fizičke osobe (%)	5	Interni
- pravne osobe (%)	95	Interni
Goveda, svinje, ovce i koze, živina, košnice pčela (broj)	Goveda: 18.083; svinje: 87.728; ovce: 9.346; živina: 213.543; košnice: 5.235	rzS***
Traktori, kombajni, priključni strojevi (broj)	Traktori: 4.945; kombajni: 615; Priključni strojevi: 20.683	rzS***
Poljoprivredni objekti (broj)	Za stoku: 11.429; za usjeve: 5.080; za mehanizaciju: 1.861	rzS***
čč, sušare, staklenici i plastenici (broj)	Hladnjače: 136; sušare: 16, staklenici: 50; plastenici: 909	rzS***
Upotreba mineralnog gnojiva, stajnjaka i sredstava za zaštitu bilja (ha, broj PG)	Min. gnojivo: 4.070 PG, stajnjak: 3.615 PG, sredstva za zaštitu bilja: 5.010 PG	rzS***
Broj članova gospodarstva i stalno zaposlenih na gospodarstvu:	13.798	rzS***
(na obiteljskom PG: na gospodarstvu pravnoglica/poduzetnika) (ha)	632	rzS***
Godišnje radne jedinice (broj)	7.528	rzS***
Zemljoradničke zadruge i udruge poljoprivrednika(broj)	22 zemljoradničke zadruge; 8 udruge poljoprivrednika; 2 udruge uzgajivača svinja i 2 udruge pčelara	Interni
Proizvodnja poljoprivrednih proizvoda(količina):		

- biljna proizvodnja (t)	Kukuruz 285.700; pšenica 117.420; šećerna repa 63.168; suncokret 19.832; ječam 26.535; uljana repica 11.020; jabuke 10.110; šljive 115; grožđe 82	rzs***
- stočarska proizvodnja (t, lit, kom.)	Mlijeko 22.278.000 l; svinje 3.740 t; goveda 740 t	Interni
POKAZATELJI RURALNOG RAZVOJA		
Ruralna infrastruktura		
<i>Prometna infrastruktura</i>		
Duljina ceste (km)	Ukupno 314.819; državne ceste I. reda 48.503; državne ceste II. reda 83.641 i općinske ceste 182.675	rzs*
Pošte i telefonski pretplatnici (broj)	Pošta 31, pretplatnici 48.448	rzs*
<i>Infrastruktura vodnog gospodarstva</i>		
Kućanstva priključena na vodovodnu mrežu (broj)	49.900	rzs*
Kućanstva priključena na kanalizacijsku mrežu (broj)	31.850	rzs*
Ukupne ispuštene otpadne vode (hilj.m3)	6.506.000	rzs*
Prečišćene otpadne vode (hilj.m3)	4.890.000	rzs*
<i>Energetska infrastruktura</i>		
Proizvodnja i snabdijevanje električnom energijom (broj)	-	Interni
<i>Socijalna infrastruktura</i>		
Objekti obrazovne infrastrukture (broj)	Predškolski objekti 63; osnovne škole 33; srednje škole 10; više škole i fakulteti 5	rzs*
Broj stanovnika na jednog liječnika	411	rzs*
Broj korisnika socijalne zaštite	9.966	rzs*
<i>Diverzifikacija ruralne ekonomije</i>		
Zaposleni u sektorima poljoprivrede, šumarstva i vodnog gospodarstva (broj)	13.798	rzs* rzs***
Gospodarstva koja obavljaju druge profitabilne aktivnosti(30) (broj)	445	rzs***
Turisti i prosječan broj noćenja turista na području AP/JLS (broj)	Turisti 98.400, broj noćenja 167.714	rzs*
<i>Transfer znanja i informacija</i>		
Poljoprivredna savjetodavna stručna služba (da/ne)	DA	Interni
Poljoprivredna gospodarstva uključena u savjetodavni sustav (broj)	Odabrana PG 250 i ostala PG 6.376	PSSS

Datum i mjesto

M.P.

Potpis ovlaštene osobe u AP/JLS